

Sammenhængen mellem tilknytningsevnen og ADHD hos børn

Dette review undersøger sammenhængen mellem tilknytningsevnen og ADHD hos børn. Reviewet søgte efter relevante studier i perioden fra 2000 til 2019 i søgeportalerne PsychInfo, Pubmed og Scopus. De fandt 26 studier, som havde målt på både tilknytning og ADHD-symptomer/ADHD-diagnosen. Studier som inkluderede børn, der var adopteret, boede i institution, eller som havde været udsat for omsorgssvigt, blev ikke taget med. Næsten alle studier pegede på en sammenhæng mellem forskellige typer af tilknytningskompetencer og forekomsten af opmærksomhedsproblemer eller problemer med hyperaktivitet. Hvordan denne sammenhæng konkret skal forstås er dog mere uklart. I flere studier fandt man, at denne sammenhæng muligvis bedre kunne forklares på baggrund af komorbiditet, kognitive problemer eller kontekstuelle faktorer, og studierne henviser derfor til, at sammenhængen måske ikke er specifik for ADHD. Dette tyder på, at behandling af de komorbide lidelser og forældretræning kan forbedre børnenes funktionsniveau. Ét af de inkluderede studier i reviewet pegede dog mere entydigt på en sammenhæng mellem ADHD og tilknytningsevnerne, selv efter at studiet havde kontrolleret for andre faktorer. Det er vigtigt at notere sig, at forskellene i resultaterne mellem de inkluderede studier med hensyn til sammenhængen mellem tilknytning og ADHD også kan skyldes, at studierne

har anvendt forskellige metoder til at måle tilknytningskompetencerne. For at kunne få større indsigt i sammenhængen mellem tilknytningsevnerne og ADHD er det vigtigt at udføre replikationsstudier, der anvender forskellige målemetoder over for den samme gruppe af børn. Mere forskning inden for området er derfor påkrævet.

Wylock JF, Borghini A, Slama H, Delvenne V. Child attachment and ADHD: a systematic review. *Eur Child Adolesc Psychiatry*. 2021 Apr 12. doi: 10.1007/s00787-021-01773-y. Epub ahead of print. PMID: 33844103.

Overdiagnosticering af ADHD hos børn og unge

Der er debat om validiteten af ADHD-diagnosen og om overdiagnosticering. Men uden at der er blevet publiceret tilstrækkelig pålidelig evidens for eller imod dette. Formålet med dette *Scoping review* var at identificere og vurdere evidensen for eller imod overdiagnosticering af børn og unge med ADHD. Reviewet foretog en systematisk søgning i MEDLINE, Embase, PsykINFO, og Cochrane-bibliotekets databaser. Reviewet havde 5 forskningsspørgsmål: 1) Er der en potentiel risiko for en stigning i antallet af diagnoser? 2) er forekomsten af diagnoserne faktisk steget? 3) er der for de nye tilfælde af diagnoser tale om milde tilfælde med lav risiko? 4) er nogle af disse milde tilfælde blevet behandlet? og 5) kan skadevirkninger have større betydning end de gavnlige virkninger i forhold til a) diagnosticering og b) medicinsk behandling?

Reviewet fandt tydelig evidens for 1) en mulig stigende forekomst af ADHD-diagnoser, rapporteret i 104 studier 2) evidens for en faktisk stigende forekomst af ADHD-diagnoser, rapporteret i 45 studier og 3) 25 studier pegede på, at den øgede forekomst af diagnoser kunne ses hos børn og unge med en mildere grad af ADHD 4) 83 studier påviste en stigning i den medicinske behandling af ADHD 5) 151 studier rapporterede på effekten af diagnosticering og medicinsk behandling. Kun 5 af disse studier undersøgte effekten hos børn og unge med en mildere form for ADHD. Her viser resultaterne, at diagnosticering og medicinsk behandling af de mildere tilfælde muligvis er mere skadeligt end gavnligt. Reviewet konkluderer, at der mangler mere evidens i forhold til, hvor gavnligt det er at diagnosticere og behandle børn og unge med mildere symptomer på ADHD.

Kazda L, Bell K, Thomas R, McGeechan K, Sims R, Barratt A. Overdiagnosis of Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder in Children and Adolescents: A Systematic Scoping Review. *JAMA Netw Open*. 2021 Apr 1;4(4):e215335. doi: 10.1001/jamanetworkopen.2021.5335. PMID: 33843998.

Psykoterapeutisk behandling af depression inden for psykiatrien og andre institutioner

I dette review har man undersøgt effekten af psykoterapeutisk behandling af patienter med depression. Terapien foregik i en institutionel kontekst, der inklud-

erede både psykiatriske afdelinger, rehabiliteringsafdelinger og misbrugs-klinikker. Studierne blev fundet via en systematisk søgning foretaget i Embase, PubMed, PsykINFO, og Cochrane-biblioteket samt i øvrige databaser, der indeholder studier fra ikke-vestlige lande. Kvaliteten af studierne blev vurderet ved brug af værktøjet fra Cochrane, der undersøger forekomsten af *Risk of bias* samt ved brug af metoden *The Grading of Recommendations Assessment, Development and Evaluation* (GRADE). Reviewet inkluderede 37 randomiserede kliniske forsøg: USA (11) og Europa (13), Canada (2), Australien (1) og Asien (5). Resultaterne fra de enkelte studier blev samlet i meta-analyser, hvor psykoterapien bl.a. blev sammenlignet med forskellige former for standardbehandling. Psykoterapierne bestod af kognitiv adfærdsterapi, psykodynamisk terapi, adfærdsaktiveringsterapi, interpersonel psykoterapi og mange andre terapiformer. Det primære effektmål var depressive symptomer, som i de enkelte studier blev målt ved brug af forskellige måleinstrumenter. Resultaterne viste, at psykoterapi havde en moderat til lille effekt på depressive symptomer. Resultatet forblev robust selv efter kontrol for publikationsbias og risk of bias. Den endelige GRADE vurdering viser dog, at der er en lav tiltro til de opnåede estimater. Der var ingen forskelle i effekt mellem de forskellige typer af settings. Dette review viser, at der kan være en moderat til lille effekt af psykoterapi foretaget i en institutionel kontekst til patienter med depression.

Cuijpers P, Ciharova M, Miguel C, Harrer M, Ebert DD, Brakemeier EL, Karyotaki E. Psychological treatment of depression in institutional settings: A meta-analytic review.

J Affect Disord. 2021 Mar 12;286:340-350. doi: 10.1016/j.jad.2021.03.017. Epub ahead of print. PMID: 33773217.

“Mindre stress” – et pilotstudie

Forekomsten af en angstlidelse er almindeligt hos børn med autisme, men kun et fåtal modtager særlig behandling for deres angst. Kognitiv adfærdsterapi har vist sig at være effektiv til angstbehandling hos børn. Formålet med dette pilotstudie var at teste de praktiske udfordringer og muligheder med et særligt kognitiv adfærdsterapi-baseret behandlingsprogram kaldet *Mindre stress* for børn med angst og autisme. Der var 10 deltagere med i forsøget. Deltagerne var diagnosticeret med autisme og en samtidig angstlidelse (8 drenge i alderen 8-12 år, gennemsnitsalder = 9,5 år). Behandlingen bestod af tre måneder med ugentlig behandling og derefter 3 månedlige opfølgningstimer. Børnenes symptomer på angst blev målt med *Revised Child Anxiety and Depression scale* (RCADS). De fem terapeuter havde alle tidligere erfaring med at arbejde med børn med autisme. Terapeuterne oplevede, at terapimanualen var brugbar, men foreslog nogle forbedringer, især at sessionerne skulle være kortere, da mange (7) af børnene også havde en ADHD-diagnose. Der blev desuden foretaget en struktureret måling af anvendeligheden af behandlingen (feasibility-måling). Her var resultatet, at terapeuterne mente, at *Mindre stress*-behandlingsprogrammet var anvendeligt over for børn med både autisme og angst. Børnene selv oplevede desuden

en reduktion i stresssymptomer. Samlet set var resultaterne derfor positive. En egentlig undersøgelse af effekten bør dog undersøges i et større lodtrækningsforsøg, der inkluderer en kontrolgruppe.

Beate Oerbeck, Kristin Romvig Overgaard, Tony Attwood, Jon Fauskanger Bjaastad. “Less stress”: a pilot study on a cognitive behavioral treatment program for anxiety in children with autism spectrum disorders. *Scandinavian Journal of Child and Adolescent Psychiatry and Psychology*. Volume 9, Pages 30-40, DOI: <https://doi.org/10.21307/sjcap-2021-005>